

Ocenjujemo

Rok Vilčnik rokgre:

Pravi heroji

Slovensko ljudsko gledališče Celje

Režija: Samo M. Strelec

★★★★★

Drama *Pravi heroji* Roka Vilčnika, premierno uprizorjena v Slovenskem ljudskem gledališču Celje, je prejela nagrado za izvirno slovensko komedijo, žlahtno komedijsko pero. Gre za besedilo, ki sprva postreže z intrigantnimi črnokomedijskimi nastavki; poslovnež s pogrebnim podjetjem, Ingemar Ferš, je ljudi očitno že nekaj časa pokopaval na množičnem grobišču domobrancev, ki naj bi ga zdaj uredili v spominsko grobišče, zaradi česar je treba »sveže« pokopana trupla prestaviti na nov kraj, kjer pa odkrijejo jamo, polno partizanskih kosti. Ko psi domobranske kosti ukradejo, začne Ferš mešetariti s trupli in predlaga, da v domobranski grob položijo partizanske kosti. Prvi del *Pravih herojev* tako nakaže vprašanje odnosa do polpretekla zgodovine v neoliberalnem kapitalističnem kontekstu, a tudi širše, odnos do smrti in minljivosti. S prekopavanjem kosti – zlasti v kontekstu izraza časti – se drama v svoji družbenopolitični noti spogleduje s klasičnimi grškimi tragedijami, kakršna je *Antigona*, a obenem aludira tudi na *Mrtvaški ples* ter vsesplošnost smrti. Ta del je žlahtnejši tudi s

prepričljivimi trenutki pristne črne komedije. Ferš, ki pogrebni zavod vodi kapitalističnemu okolju primerno, kaže, da je v sodobnih časih – zlasti še v kontekstu epidemije covid-19 – smrt biznis. Vodja marketinga, Lilika, tako pripravi reklamo, ki se med drugim glasi: »Posebna ponudba ob otvoritvi novega pokopališča: 20-odstotni popust za otroke do 12 let, drugi otrok gratis.«

Prvi del *Pravih herojev* s surovim humorjem nakaže tudi seksističnost družbe, v kateri uspeva Ingemarju Feršu; Lilika, ki je v kontekstu drame ves čas deležna *slut shaminga*, se mora, da bi Ingemar lahko občeval z njo, pretvarjati, da je mrtva. Ne sme se premikati, ne sme niti dihati.

Ti nastavki bi lahko vodili v zanimivo, ostro družbeno relevantno komedijo, a problem je v tem, da se v drugem delu *Pravih herojev* zgodi neutemeljena zamenjava narativa; namesto da bi Vilčnik gradil iz nakazanih izhodišč, te tematike nekako potonejo v ozadje. V ospredju se znajde zgodba s truplom ženske, ki je umrla, ker se je zadušila z zaročnim prstanom, skritim v tiramisu. Zaposleni v pogrebnem zavodu, Canek, je doživel prometno nesrečo, truplo je v avtomobilu zgorelo, sorodnik pa bi ga rad prišel pogledat še pred pogrebom. Canek začne videvati svojega priljubljenega superjunaka Batmana, Ferš pa krade

notranje organe.

Drugi del *Pravih herojev* z nastavki prvega nekako preseka, predstava pa pridobi tudi nov, banalnejši ton, ki gre vse bolj v namero pretiranosti, ki pa ni prignana do skrajnosti in ne deluje najbolje. Obenem se zgodi premik iz javne sfere v zasebno, in če se drama sprva ukvarja z občimi vprašanji, se zdaj vrtili okoli nekega posamičnega, morda mestoma res še vedno humornega, a idejno manj zanimivega in manj relevantnega primera. V tej luči je problematična tudi shematičnost dramskih likov, še zlasti *damsel in distress* («dama v stiski») Lilike. Strelčeva režija se zdi v opisanem kontekstu neprepričljiva; poudarja prav te banalnejši, manj prepričljive trenutke, estetika gre v smeri *trash*a, a ni izpeljana do konca, na pričakovan način pretirana igra pa zakriva ostrino nekaterih replik in črnost humorja, ne uspe pa ji dovolj prepričljivo pokazati hkratne smešnosti in mračnosti, tesnobe situacij. Drama vsekakor tudi v drugem delu ponuja več potenciala, kot ga uspe režiji iz nje izluščiti. Mimo tega so *Pravi heroji* v Strelčevi režiji vendarle lepo tekoča, gledljiva predstava s solidno dinamiko, katere najmočnejša plat je peščica prizorov, ki se prepričljivo ujamejo med humornost in tesnobe.

ANJA RADALJAC

Lucija Harum in Renato Jenček v predstavi *Pravi heroji* FOTO JAKA BABNIK